

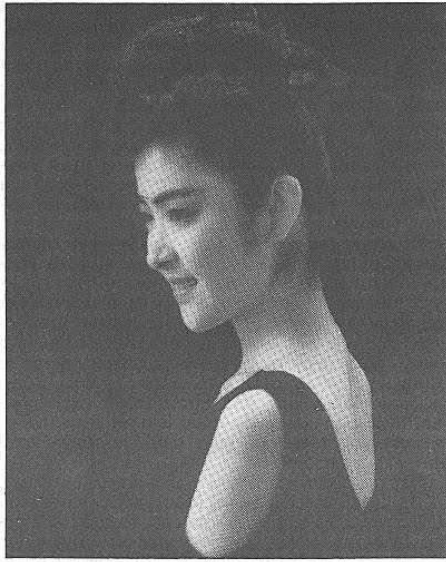
МАЂИЈА КОСЕ

Драган Јовановић Данилов

»Светлосмеђу косу имаш расплетену по плећима,
анђели је рашчешљаше с позлаћеним чешљевима«
(Новогрчка народна песма)

Архиволшебник, чудак великог заноса и раскраљени самоубица Лудвиг И Баварски, познат као мецена многих генијалних сликара свога времена, за време своје владавине наручио је од свог дворског сликара Јозефа Карла Штилера да наслика портрете свих најлепших жена свог краљевства. Чувена »Галерија лепоте«, сада смештена у Дворцу нимфи ван Минхена, право је сабиралиште лепоте и волшебни трезор лепотица свих социјалних класа — од непознатих сељанки до убавих госпи најплеменитијег рода. Све су оне романтично идеализоване, раскошно обучене и очешљане, с пуно накита у коси.

Један од најлепших Штилерових портрета из »Халерије лепоте« јете портрет племкиње Амелије фон Шинглинг, жене префињене, софистициране лепоте и прекрасне косе, испод које је немарно преко рамена пуштен црвени кашмирски шал — последња мода са Оријента. Гледајући тај портрет, човек постане свестан да људски занос и није ништа друго до нека врста »више трезвености« — како је то, уосталом, говорио Бела Хамваш — ентузијазам из кога извире уметност, музика, љубав, право мишљење. Лепота и дражест женске косе ме више од било чега другог упућују на то шта је прави занос, осунчано озарење, илуминација. (А ко још у дечаштву није уживао у дражесном призору девојчице која вози бицикл и којој дуга коса зачешљана ветром вијори уназад као застава, пуштајући око себе мирисе благих биљних шампона?) Без сумње, женска коса јесте нешто што дубоко заглази у живот човеков. Ево читаваог једног букета фризура, којима ћу те обасути млади, осетљиви читаоче (готово да ми се заврти у глави од свег овог обиља): Блиставо заглажене власи Венецуеланки, подигнуте у пирамиду. Фризуре филипинских дама скупљене у пунџе, тако да откривају племените линије облапорно лепих вратова и рамена. Помпезне надреалистичке фризури. Дивљачне диско-фризури. Кратке, еротичне фризури белих, нордијских жена. Попут ебановине црна коса Шпањолки, са заденутим цветом далије у запелку. Раскошне фризури азијских жена, које у себи носе нечег од оријенталног, баснословног обиља. Фризури Јапанки, налик на пагоде потамнелог злата (те чаробно удешене пунџе, с кахиперно намештеним коштанним иглама, нарочито су лепе с леђа — Јапанке све редом имају дивне потиљке) Косе жена са Зурбаранових слика, боје дувана или хладног меда. Плетенице српских и руских девојака са села, које се бивају по златом извезеним јелецима. Бакарна коса стамених жена са узбурканих, северних мора, обојадисана волжебним одблеском поларне светлости. Убави гроздови увојака жена из викторијанског периода, са укосницама од корњачевине. Волшебна клупчад свиле римских дама, у којима је, мрсећи их уживао Хадријан. (а шта још шаку тако нестварно испуњава као гроздови косе какве драге жене?) Дуги, црни и плави слапови косе која нехајно пада низ леђа медитеранских девојака у вртovima мимоза и олеандра, а намирисана амбром, или слатким ружиним уљем. Бујна коса Тахићанки, јаких и сјајних власи, налик на гриву. Као зифт црна, густа коса Туркиња, која блешти као љубичаста боја палисандра (понекад, та је коса скривена под зеленим трубанима или капама од перја и кадифе) Нехајно распуштене косе тропских принцеза, анималне сензуалности и дивље чедности, неговане у топлој балзамској клими острва. Од природе богато уковрчена коса Африканки. Неукротљиве коврце косе Кастилјанки, налик на какве танке, омађијане змије. Коса Маваркиња и шпанских инфанткиња ухаћена у мрежу од златног конца, округлих смарагда и бисера налик на згуснату росу. Фризури а ла Жилијет Греко. Зализана фризура Грете Скаки, богиње која зрачи ледено плавим очима. Нежно плава, сламната коса Миреј Дарк. Благиталаси меке, вилиће косе Иване Жигон,

лепи као валовита трава младих ливада. Фризурица а ла Марија Чудина. Фризурице Léо de Mérode. Бубикоф фризура Јосепхине Бацер. Фризура са шишкама а ла Luc de Putti. Дугачке, златопламене косе језероких вила, нимфи и русалки, распуштене низ леђа и прса, чешљане златним чешљевима, или оплетене у девет плетеница запечаћених китом од биљара. Огњена коса Африкандите окаћена тамјаном и круном од цвећа.

Незамисливо лепа коса Арелене, најлепше од свих жена, у коју је уплетен украс од седам звезда и седам чешљева на којима је записано седам тајних имена Божјих, која не знају ни анђели, нити арханђели. (Данас заборављени, дрвени песник Нон Панополитански, иначе Копт, антипод грчке класике и сензибилни савременик велике епохе варвара, на једном месту описује раскошну девојачку косу као »лутајуће гроздове дубокорунаве гриве«) Кратко подрезане фризурице парижких девојчица-гамена, које откривају мирисне ушне шкољке. Фризури све у »фронцлама«. Коса која скупљена у пунџу око педесете године наговештава јесен у жене. Медузина коса од змијурина. Коса жена из Каира, града са хиљаду минарета, покривена извезеним марамама и заровима (такозвани »хецаб«) а све у духу исламске традиције која прописује одећу која ће скривати женске чари, а која и данас постаје све прихваћенија и код младих жена и студенкиња (ти су велови лаки попут дима, често комбиновани са црним рукавицама, које Египћанке носе чак и кад температура у Каиру достиже и четрдесет степени Целзијусових) И најпосле, фризури индокинескиња и јужноамеричких мелескиња, можда најлепших жена на нашој планети.

Коса је застава жене, транспарент, луч женске ватре и крупна карика у ланцу женске заводљивости. Она отеловљује снагу, моћ, богатство, потенцију, слику здравог и једрог живота, женину животну силу, њезину генеративну и соларну моћ. Одрезати косу је немоћ, сиромаштво. У библијској причи о Самсону и Делили, Делила одрезавши Самсону увојак косе, лишава га снаге и он пада у руке Филистејцима. Но, у тамници, коса му нарста, снага се враћа и он голим рукама руши филистејске дворе. Исти мотив проналазимо у Гримовој причи »Баво са три златне власи«, као и у ритуалним скалпирањима код Индијанаца.

Раскошна фризура је примордијална слика рајског обиља и отворености жене ка мистичкој радости. Она је чиста сувереност, акумулатор радости и егзалтације, врхунско благо за којим се трага са готово истом оноу уздрхталостиу и горљивошћу са којом су Аргонаути трагали за Златним Руном. У тренутку кад пред мене на улици искрне непланирана, прворођена лепота раскошне, дуге косе какве девојке, озрачен тим пожаром светлости помислим да стара, добра времена из древних прича још увек нису прошла. Помислим — Боже благи, ево главе на којој је коса сама себи саградила храм. Ево злата корала изван света трулежи и смрти.

Лепота косе доводи женско биће до пуног расцвета. Коса је носилац мириса у жене и знамен сваког вилувања, јер одражава огледалну вилулинску, никако нарцистичку природу жене. (Не постоји жена-нарцис, већ само мушкарац — нарцис). Жен екоје су благонаклоне виле обдариле прелепом, бујном косом, не живе у историји света, већ у златном добу. У лепоти њених фризура има нечег поузданог, зрелог, сублимног, Огромна је фантазија, талисманск аи еротична моћ женске фризури. Фризура је профил, центар и златни пресек женине еротичне интелигенције. Салвадор Дали с правом вели да фризура одређује еротизам онога ко ту фризуру носи. Коса греје, застире пригушује, тако да сама та реч **коса**, призива у нашим емоционалним и духовним очима еволуцијску топлину, топлину дакле, као еволуцијски принцип. Једном речу, коса је једна од најлепших ствари на земљи. Но, не би требало смењуги с ума да виђење, гледање лепоте није неко интрално, тотално искуство, већ само крхотина нашег животног искуства. Ми сазнајемо кожом, ноздрвама, вилицама (хладно ми је, жедан сам, мирише ружа) Сфера косе, као и рецимо сфера воде се дакле не може упознати само гледањем и описивањем, већ присним додиром, и урањањем у њу, следећи безвремени пут еволуцијске топлине и љубави. Зато се пред водопадима и слаповима женске косе не тра правити много паметан. Довољно је уронити у њих чиста срца и блажих руку.